

Frälsningen

Jonas Nordén

Begreppet frälsning väcker säkert många och olika associationer hos oss människor, men om vi ser till ordets grundbetydelse så förstår vi att behovet av frälsning gör sig mer eller mindre medvetet gällande i alla människors liv. Begreppet förekommer därför också i alla religioner som en centralpunkt, men frälsningsuppfattningen är inte densamma. I den kristna tron är frälsning ett nyckelord och förståelsen av det skiljer sig i förhållande till andra religioner. I den här artikeln får du en utläggning av frälsningsbegreppet i Bibeln.

Frälsning i Gamla testamentet

Det som ligger till grund för Gamla testamentets (GT) ord för frälsning (hebreiska) hittar vi språkligt sett i verbet *jasa* och substantivet *jesa*. I sin grundbetydelse innefattar begreppen ord som rymlig, vidsträckt, fri från begränsning och inskränkning. Verbet betyder då i sin tur: bereda plats, skaffa rum, föra ut ur trångmål. Det kan beteckna dels själva handlingen, dels det tillstånd som följer av denna.

Ytterligare synonymer som förekommer i frälsningsbegreppet i GT är därför: befrielse från yttre och inre trångmål, befrielse från fiender på olika områden, samt de då följande tillstånden av lindring, frihet, ro, vila, säkerhet, trygghet och välstånd. Ska man sammanfatta vad begreppet står för så kommer vi närmast i betydelsen av ordet *salom* (uttalas *shalóm*), som betyder fred, enhet, fullständighet. Det är det tillstånd som råder när faran är över och har avlösts av ett normalt, lyckligt förhållande.

I den grekiska översättningen av GT översätts ordet ofta med: behålla hel, bevara intakt och rädda. I fortsättningen av den här artikeln kommer jag att använda ordet rädda, eftersom jag tror att det är det enklaste ordet att förstå utifrån vår egen kontext.

Kollektivt

Begreppet frälsning är mycket omfattande i GT. Det innefattar hela människans liv med alla olika aspekter. Det handlar om räddning från faror som hotar och fördärv, beskydd och bevarande, samt allt som främjar lycka, välstånd, utveckling och framgång. När vi läser om hur Gud räddar (frälser) Israels folk står det som en förebild till hans räddning av församlingen genom Jesus i Nya testamentet (NT). Det gammaltestamentliga gudsfolket räddas av Gud liksom det nytestamentliga gudsfolket gör det, fast på lite olika sätt.

Frälsningen i GT har främst en nationell, kollektiv betydelse. Herren räddar sitt folk från slaveriet i Egypten och för folket in i det land som han har lovat dem (2 Mos 14:13, 30; 15:1-19). Genom domarna räddar Gud sitt folk från fiender och ger landet ro och välstånd (Dom 2:16, 18; 3:9 m.fl.) Kungarna som följer därpå får liknande uppdrag: Saul får i uppdrag att rädda Israels folk från filistéerna (1 Sam 9:16). David räddar staden Keila genom att krossa fienden (1 Sam 23:5). Kung Hiskia får löfte om att Gud ska ge folket befrielse och seger (Jes 37:36-38).

Efter judarnas sjuttioåriga fångenskap ska Gud rädda folket genom sitt utvalda redskap, kung Kyros. Israel skall få återvända till sitt land och få sin ställning som nation återupprättad (Jes 45:1-7).

Individuellt

Men frälsningen är också i allra högsta grad individuell. Gud räddar den enskilde människan från andra (onda) människor; personliga fiender (Ps 18:4), förföljare (Ps 7:2f), onda tungor (Job 5:15f) osv. Han räddar också i sjukdomsnöd (Job 33:19-25). Men först och främst handlar det om räddning ur andlig och själslig nöd: Gud förlåter synder och befriar från syndens makt (Ps 40:12-18; 51:8-14).

Frälsningen på det individuella planet skapar ett tillstånd av t.ex. yttre välstånd, inre harmoni och lycka. Frälsningen ger bönesvar (Ps 69:14ff), skänker hjärtat glädje (Ps 51:14), ger trygghet, framkallar lovsång och skänker en delaktighet i det gudomliga livets fullhet (Ps 116:13; Jes 12:2-6; 61:10). Den ger upplevelse av hur Gud bevarar och av hans makt att göra under (Ps 119:14) och ett långt liv under Guds beskydd och välsignelse (Ps 91:14-16).

Eskatologiskt

Guds frälsning i GT har också eskatologiska aspekter (eskatologi = läran om tidens slut). Under en tid ska Israels folk vara förskingrade bland jordens alla folk, men de ska få uppleva Herrens räddning med nationell, social, men framför allt andlig återupprättelse som följd (Jes 62:10-12; Jer 30:7-11; Hes 37:1ff; Am 9:11ff). Frälsningen ska till slut bli universell, alla jordens ändar ska få se Guds frälsning (Jes 25:6-9; 52:10). Den ska komma med nya himlar och en ny jord (Jes 65:17; 66:22), med ett uppståndelseliv som aldrig ska upphöra (Jes 26:19; Dan 12:1-3; Ps 16:8-11).

Till det unika och speciella i Bibelns tal om den framtida frälsningen hör att den är kopplad till och bestämd av tanken på skapelsen och fallet (1 Mos 1-3). Genom den slutliga frälsningen ska Gud återupprätta sitt skapelseverk, han ska hela från syndafallets alla destruktiva konsekvenser, samt återinföra paradistillståndet med den harmoni, helhet, hälsa osv. som fanns där.

Det är Guds frälsning

Frälsningen är något som enbart Guds själv kan åstadkomma. Avgudar och gudabilder står maktlösa (Jes 45:20), likaså stjärntydare och ockultismens redskap (Jes 47:13f). Inte heller mänsklig makt är tillräcklig, varken militära eller politiska insatser räcker till. Inte heller allianser med andra stormakter för Israels del (Jes 30:12-18; 31:1f). Guds sätt att handla på ska bland annat lära människorna detta (Dom 7:2, jfr Jer 9:23-24).

Visserligen använder Gud sig av människor i sin frälsningsgärning: patriarker, domare, kungar, profeter, präster, lagstiftare osv. (Dom 2:16; 1 Sam 9:16; Neh 9:27), allt efter behov och omständigheter. Men de är alltid enbart redskap för Gud, deras gärningar är bara uttryck och medel för hans frälsning. Gud är frälsningens Gud (1 Krön 16:35; Ps 25:5; Mika 7:7). I sin person äger han allt som hör till en fullvärdig frälsning, han är frälsning och han kallas för frälsare (Ps 35:3; 38:23; 42:12; Jes 12:2, Ps 106:21).

Det är Guds namn, dvs. hans personliga uppenbarelse och egenskaper som ger frälsning (Ps 54:3). Frälsningen är en gåva från honom (Jes 46:13), ett uttryck för hans nåd (Ps 6:5) och ett led i hans gärningar som domare och kung (Jes 33:22). En rätt inställning till Gud är förutsättningen för att få uppleva hans frälsning (Dom 10:13; Job 22:21-30). Omvändelse från egna vägar, stillhet och tillit till Gud är sådant som ger frälsning (Jes 30:15). Gud räddar den som tar sin tillflykt till honom, litar på honom, vänder sig till honom och som är ärlig (Ps 37:40; 86:2; 45:22; 7:11).

Att lämna Gud betyder därför också att man förlorar sin frälsning, vilket är detsamma som undergång (Jes 17:10f). Det starkaste, rikaste och djupaste uttrycket för frälsning i GT hittar vi i profeten Jesajas ord av tröst i kap 40-66. Här finns alla nyanser och aspekter av ordet frälsning – nationellt och universellt, kollektivt och individuellt, närvarande och kommande tid. Centralgestalten i detta

bibelavsnitt är Herrens lidande tjänare, men samtidigt den upphöjde Messias, så som han beskrivs i 52:13-53:12. I honom får frälsningsbegreppet i GT sin starkaste och klaraste tolkning. Det ger också frälsningsförkunnelsen i NT sin mest storslagna förutsägelse.

Frälsning i Nya testamentet

NT:s huvudord för frälsning, *sozein* (subst: *soteria*, *soterios*) motsvarar de hebreiska ord som finns i GT. I klassisk grekiska har ordet en väldigt vid användning, men i den nytestamentliga grekiskan är det den religiösa, andliga dimensionen som är dominerande. Det betyder: bevara i eller rädda tillbaka till skapelsens intakta, friska och fullkomliga tillstånd. Precis som i GT ska allting en gång återföras till dess ursprungliga, rätta, i skapelsen givna tillstånd. Med andra ord: urtillståndets återupprättelse och fulländande, restaurering av alla fruktansvärda följder av syndafallet. Fysisk-materiell frälsning

Frälsningsbegreppet i NT är mer begränsat än i GT. Framst har det andliga aspekter. Men det förekommer också rent fysisk-materiella räddningar på många ställen. Jesus räddar till exempel sina lärjungar från hotande sjönöd (Matt 8:25), Paulus och hans resesällskap räddas på samma sätt vid deras skeppsbrott (Apg 27:20, 31). En föraning av kampen i Getsemane får Jesus att utropa orden: *"Fader, rädda mig undan denna stund"* (Joh 12:27). Jesus räddar också från sjukdomsnöd vid en rad olika tillfällen.

Religiös-etisk frälsning

Frälsningsprincipen i NT präglas av hela Bibelns grundsyn; att människans huvudfiende är synden och att all nöd och ondska beror på det som blev syndafallets konsekvens: människans skilsmässa från Gud. Frälsning i negativa ordalag betyder därför räddning från Guds vrede (över människans uppror, Rom 5:9). NT beskriver det som en räddning från syndens skuld (Ef 1:7), från dom (Joh 3:17), från mörkrets välde (Kol 1:13), från slaveri under syndens makt (Rom 7:24-25), från prövningar (2 Pet 2:9), från den onde och det onda (Matt 6:13).

Men frälsningen i NT är framför allt positiv! Det är något som återupprättar gudsförhållandet (Luk 1:68-69), skänker tillträde till Guds nåd (Rom 5:1ff), ger oss ett barnskap hos Gud (Ef 1:5), medborgarskap i Guds rike (Ef 2:19), ger oss gemenskap med den uppståndne Kristus genom Anden (Rom 8:9-10) mm. Vi får tillbaka vår ursprungliga helhet och härlighet som människor och del i den eviga, fulländade gemenskapen med Gud själv i det nya skapelseverket.

Frälsningen som gåva

I sin helhet är frälsningen en Guds gärning (Ef 3:8-10). Människan saknar varje förmåga till självfrälsning. Det räcker vare sig med kunskap och insikt (Kol 2:8, 23; 1 Kor 1:17-2:16), mystisk upplevelsereligion (Kol 2:18) eller rättfärdiga laggärningar (Rom 3:20, 28; Gal 2:16; Ef 2:8-9). Frälsningen är helt och hållet Guds (Luk 3:6; Apg 28:28)! Frälsningsplanen (med tid och rum) samt frälsningens medel och resultat tillhör honom – universums härskare.

Den stora gåvan är hans egen son, Jesus Kristus (Joh. 3:16). I och genom honom förkunnas evangeliet och människor erbjuds att få del i Guds frälsning. Den evangeliska förkunnelsen leder till frälsning (Apg 11:14; 1 Tim 4:16). Frälsningen tas emot i och genom tro (Apg 16:31; Rom 3:22) som tar sitt uttryck i att man vänder sig till Gud och förströstar på hans namn (Apg 2:21), att man blir döpt (Mark 16:16), och att man lever i lydnad gentemot Kristus (Hebr 5:9). Tron är en Guds gåva, men den kan avvisas genom förhärdelse (Hebr 4:2; 10:39).

Frälsningens trilogi

Ser man på frälsningen ur ett frälsningshistoriskt perspektiv så är frälsningen trefaldig. För det första så är den ett fullbordat faktum: den troende är frälst (Luk 7:50; Ef 2:8). Han är befriad från syndens makt och dess konsekvenser i form av fördömelse och straff. Han har en livsgemenskap med Gud i och genom Kristus (Kol 3:3; Gal 2:20) och delaktighet i hans liv (1 Joh 5:12). Kort sagt: han är rättfärdiggjord (Rom 5:1; 8:30).

Men frälsningen är också något som ständigt pågår: den Kristustroende människan räddas om och om igen och uppmanas att *"arbeta på sin frälsning"* (Fil 2:12-13), så att han kan helgas till att bli mer och mer lik Kristus själv (Ef 4:20-24; Kol 3:12ff).

Till sist hör också frälsningen framtiden till: den som tror på Kristus skall frälsas när Herren Jesus återkommer (Fil 3:20, 21; Hebr 9:28; 1 Pet 1:5, 9). Då innebär frälsningen en upplevelse av förhärligandet (Rom 8:23).